16/02/2023

Ομιλία: “Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανός: Σηματωρός και κήρυκας των δικαιωμάτων του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης

Με τίτλο “Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανός: Σηματωρός και κήρυκας των δικαιωμάτων του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού”, ο Γεώργιος Ι. Ανδρουτσόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής του Εκκλησιαστικού Δικαίου στη Νομική Αθηνών, μίλησε χθες στη Διακίδειο Σχολή Λαού Πατρών. “Ο Σεβασμιώτατος ήταν φλογερός

υπερασπιστής των δικαίων του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού και συνάμα ο εκουσίως πτωχός Δεσπότης", είπε μεταξύ άλλων ο κ. Ανδρουτσόπουλος.

Παρακάτω η ομιλία του:

Θα ήθελα καταρχάς να εκφράσω αφενός τη χαρά μου που, μετά το αναγκαστικό διετές διάλειμμα ελέω πανδημίας, βρίσκομαι και πάλι ενώπιόν Σας, εδώ στο φιλόξενο βήμα της Διακιδείου Σχολής Λαού Πατρών και αφετέρου τις ευχαριστίες μου προς τον δραστήριο Πρόεδρο της Σχολής, τον αγαπητό κ. Ι. Αθανασόπουλο για την τιμή της προσκλήσεως και την ευκαιρία της σημερινής συναντήσεως.

-Α΄-

Ζούμε σε μία εποχή, όπου κυριαρχεί η λογική της υπερβολής. Μέσα σε αυτή την επέλαση του «πολύ» και του «μεγάλου», βιώνουμε συχνά την υπερεπάρκεια των εντυπώσεων, αδυνατούμε, όμως, να εστιάσουμε στην ουσία των πραγμάτων. Για αυτό και ξενίζει μία αθόρυβη ανθρώπινη παρουσία, ιδίως όταν αυτή διαχειρίζεται ένα υψηλό, κοσμικό ή εκκλησιαστικό, αξίωμα. Προκαλεί θυμηδία η απουσία εκκωφαντικών χειροκροτητών, που συνοδεύουν τις εμφανίσεις των «επισήμων». Θεωρείται αδιανόητο να μην είναι βυθισμένη η ζωή των, πάσης φύσεως, αξιωματούχων, στα πουπουλένια στρώματα μιας αυτάρεσκης πολυτελείας, που επαληθεύει διαρκώς την κομπορρημοσύνη της εξουσίας και τροφοδοτεί αφειδώλευτα την αλαζονεία των εκπροσώπων της.
Κι όμως, είναι παρήγορο ότι δεν είναι όλοι ίδιοι. Στις σελίδες της Ιστορίας μπορεί κανείς να συναντήσει προσωπικότητες που δεν άντεχαν αυτή τη λογική του κομπασμού και της επιδειξιομανίας• που δεν τύφλωσε τη συνείδησή τους η λάμψη του αξιώματός τους• που έζησαν έξω από τη συμβατικότητα του καθωσπρεπισμού και πέρα από τους τυπολατρικούς κανόνες του αυστηρού πρωτοκόλλου.

Έτσι, σε μια Ελλάδα που συνεχώς αλλοτριώνεται από τις μικρότητές της, αλλά και φτωχαίνει από τις απουσίες των μεγάλων είναι αναγκαία η απόδοση ευγνωμοσύνης στα πρόσωπά τους και επιβεβλημένος ο αναβαπτισμός στα ακατάλυτα και αιώνια πρότυπά τους. Απόψε, η σκέψη μας στρέφεται οφειλετικώς σε εκείνους που «έφυγαν» από τον κόσμο αυτό, τους «εν πίστει αναπαυμένους»• σε εκείνους που το πέρασμά τους από τη γη άφησε βαθιά τα αποτυπώματά του στην Ιστορία, της οποίας αναδιαμορφώνουν την ταυτότητα και προδιαγράφουν την πορεία και την προοπτική της• σε εκείνους που ενέπνεαν με τον λόγο και το παράδειγμά τους, μιλούσαν όμως και με τη σιωπή τους• σε εκείνους, τέλος, που ενέγραψαν τον Χριστό στα δίπτυχα των ψυχών, καθώς ζούσαν διαρκώς μέσα στην αγιαστική χάρι και την ευλογία των μυστηρίων της Εκκλησίας, τα οποία και σφράγισαν το διαβατήριο της εξόδου τους από τη ματαιότητα των εγκοσμίων πραγμάτων.

-Β΄-

Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο αοίδιμος **Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κυρός Σεβαστιανός** [Οικονομίδης] υπήρξε μία τέτοια προσωπικότητα, που **αναβίβασε** σε **ιδανικά ύψη την αρχιερωσύνη**, «αναδειχθείς, εν τέλει, άξιος – σέμνωμα, αληθώς, και αγλάϊσμα της Εκκλησίας και του Έθνους». Για αυτό, όταν στις 06:35 το πρωί της 12ης Δεκεμβρίου 1994 άφησε την τελευταία του πνοή στο δωμάτιο 42 της Α΄ πτέρυγας της παθολογικής κλινικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου των Ιωαννίνων, η στρατευόμενη Εκκλησία έγινε φτωχότερη. Ο ίδιος όμως έσπασε τους φραγμούς της επιγειότητας,

του «νυν» και του τώρα και πέρασε στη σφαίρα της αιωνιότητας, του «αει» και του πάντα• ξέφυγε από τη μιζέρια και τη μικρότητα των ανθρωπίνων πραγμάτων και εισήλθε στην απεραντοσύνη των θεϊκών αγαθών και απολαύσεων• ξεπέρασε τα πεπερασμένα όρια της χρονικότητας και ελεύθερος πια από τα δεσμά της πεπτωκυΐας ανθρωπίνης φύσεως και τη στενότητα της ανθρωπίνης λογικής απολαμβάνει τώρα την παραδεισένια χαρά της θεϊκής παρουσίας.

-Γ΄-

Ο **Μητροπολίτης Σεβαστιανός, κατά κόσμον Σωτήριος Οικονομίδης**, γεννήθηκε το 1922 στα Καλογρηανά Καρδίτσας. Από μικρό παιδί αναγνωρίζει μέσα του τα ίχνη της θεϊκής κλήσεως, για αυτό φοιτά στο τότε ιεροδιδασκαλείο Κορίνθου, ανακηρύσσεται δε πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών τον Δεκέμβριο 1949. Στις 30 Αυγούστου 1956 ο ήδη μοναχός Σεβαστιανός δέχεται τη χάρι του μυστηρίου της ιεροσύνης από τον μακαριστό Μητροπολίτη τότε Λήμνου [μετέπειτα Τρίκκης και Σταγών] Διονύσιο [Χαραλάμπους]. Ως ιεροκήρυκας στην πόλη των Ιωαννίνων, εκτός από τα καθαυτό καθήκοντά του, διδάσκει επί δεκαετία θεολογικά μαθήματα στο κατώτερο εκκλησιαστικό φροντιστήριο της Βελλάς, καθώς και το μάθημα της Θρησκειολογίας και της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων.

Από τις 24 Ιανουαρίου 1967 η Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης τελεί εν **χηρεία**, διότι ο τότε ποιμενάρχης της Χριστοφόρος [Χατζής] θεωρήθηκε ως «αυτοδικαίως αποχωρήσας του Μητροπολιτικού του θρόνου», καθώς με το Νομοθετικό Διάταγμα 4589/1966 (άρθρο 4) είχε καθιερωθεί το 80ο έτος ως όριο ηλικίας για τους Μητροπολίτες, το οποίο ο [τότε] Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Χριστοφόρος είχε ήδη συμπληρώσει, ως εκ της γεννήσεώς του το 1883. Έτσι, την 1η Ιουνίου 1967 ο Σεβαστιανός εκλέγεται σε ηλικία 45 ετών από αριστίνδην Σύνοδο υπό τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο [Κοτσώνη], η οποία είχε επιβληθεί από τη στρατιωτική διακυβέρνηση της χώρας, αμέσως μετά το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, σε Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως.

Άγνωστο, ως επί το πολύ, τυγχάνει το γεγονός ότι ο πολιός Ιεράρχης αρνείται αρχικώς να αποδεχθεί την επισκοπική εκλογή του. Στο πλαίσιο αυτό, ο αείμνηστος Ιεράρχης επιδιώκει να συναντήσει αμέσως τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο, τον οποίο γονυπετής παρακαλεί, χωρίς όμως αποτέλεσμα, να ματαιώσει την εκλογή του, ενέργεια τουλάχιστον ασυνήθης για τα δεδομένα κάθε εποχής.

Μάλιστα, αποστέλλει και σχετικό τηλεγράφημα προς την Ι. Σύνοδο, το οποίο, λόγω

της σπουδαιότητάς του, παραθέτουμε εν συνεχεία αυτούσιο, όπως αυτό δημοσιεύεται από τον Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγ. Βλασίου Ιερόθεο [Βλάχο], στο έργο του «Παλαιόν όφλημα» που κυκλοφόρησε το 2008• έγραφε σχετικώς ο [τότε] αρχιμ. Σεβαστιανός (σ. 47): «Μετ' ευγνωμοσύνης βαθυτάτης ευχαριστώ θερμότατα δι' εκλογήν μου εις το ύψιστον αξίωμα του επισκόπου. Αισθάνομαι όμως την τεραστίαν ευθύνην της τοιαύτης αποστολής και θεωρών εμαυτόν ουχί ικανόν και ενδεδειγμένον δια το αξίωμα τούτο, λίαν ευλαβώς και ταπεινώς παρακαλώ, όπως η Αγία και Ιερά Σύνοδος δεχθή την παραίτησίν μου και προκρίνη έτερον υποψήφιον αντί της ταπεινότητός μου». Συναισθανόμενος, μάλιστα, το βάρος της επισκοπικής του ευθύνης, παρατηρεί στον χειροτονητήριο λόγο του: «Οι καιροί είναι χαλεποί. Η πίστις των πολλών κλυδωνίζεται. Η αμαρτία αποθρασύνεται. Το κακόν κορυφούται. Χρειάζονται επομένως επίσκοποι ικανοί, με πίστιν, με αγιότητα, με αυταπάρνησην, με πύρινο ζήλον, με μόρφωσιν».

Για τη στάση αυτή του Σεβαστιανού απέναντι στην κλήση και την πρόκληση της αρχιερωσύνης, ο Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής Νικόλαος, ο οποίος έλαβε τη χάρη της ιερωσύνης από τα τίμια χέρια του αοίδιμου Ιεράρχου, γράφει: «Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι [ο Σεβαστιανός] ἀντέδρασε σὲ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση ὅσο ἐλάχιστοι. Ἴσως ἀπὸ ταπείνωση καὶ ἄρνηση τοῦ ἀξιώματος, ἴσως ἀπὸ ἀνάγκη νὰ συνεχίσει τὴν ἤδη μεσουρανοῦσα ἀποστολή του, ἴσως ἀπὸ ἀγάπη στοὺς ἀνθρώπους στοὺς ὁποίους προσφέρθηκε ὁλόκληρος, ἴσως ἀπὸ τὴν ὑποψία ὅτι πιθανὸν αὐτὴ ἡ ἐκλογὴ νὰ ἔκρυβε τὴν πονηρὴ σκοπιμότητα μιᾶς μεθοδευμένης ἐξορίας καὶ διαγραφῆς του ἀπὸ τὸ προσκήνιο τῆς ζώσης διακονίας. Πάντως ἀντέδρασε, εὐγενῶς ἀλλὰ σταθερὰ ἀρνήθηκε, παρακάλεσε γιὰ ἀνάκληση τῆς ἀποφάσεως, δὲν βιάστηκε νὰ συμβιβαστεῖ καὶ νὰ ὑποχωρήσει. Τοῦ ζητήθηκε ὑπακοὴ στὴν Ἐκκλησία καὶ ὑποχώρησε. Εὐτυχῶς ποὺ ἔκανε τὸ λάθος! Συνήθως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τὸ δικό μας».

-Δ΄-

Είναι γεγονός ότι για τον πολύκλαυστο Ιεράρχη Σεβαστιανό έχουν γραφτεί πολλά και ειπωθεί ακόμα περισσότερα από πολλούς, ιδιαιτέρως από όλους εκείνους που αφουγκράστηκαν την ανάσα της ποιμαντικής του αγωνίας και ακολούθησαν ταπεινά και αθόρυβα τον βηματισμό της αρχιεραρατικής του πορείας. Για αυτό, σκέφθηκα ότι θα ήταν σήμερα προτιμότερο να αφήσουμε τον ίδιο να μιλήσει• όχι όμως μέσα από τα κείμενα των πολυάριθμων ομιλιών, εγκυκλίων και συνεντεύξεων του, αλλά μέσα από το κείμενο της περιλάλητης διαθήκης του, που αποτελεί την έκφραση της τελευταίας βουλήσεώς του.

Έτσι, το ζεστό πρωινό της 27ης Αυγούστου 1994, ο μακαριστός Ιεράρχης,

νοιώθοντας να πλησιάζει η ώρα της εξόδου του από τον κόσμο αυτό, συντάσσει «ιδίαις χερσί» τη σύντομη διαθήκη του, η οποία αποτελεί ψηλαφητή απόδειξη της αγιότητας του βίου του και της βαθιάς πνευματικότητας που ήταν χαραγμένη σε κάθε έκφρασή του. Στο λιτό και απέριττο κείμενο που έγραψε ο Σεβαστιανός αποτυπώνεται, μεταξύ άλλων βεβαίως, το ανύστακτο και διαρκές ενδιαφέρον του για τους Βορειοηπειρώτες, καθώς και η εκούσια και ανεπιτήδευτη πτωχεία του. Συγκινεί, μάλιστα, με την ακτημοσύνη του και εμπνέει με την απλότητά του. Πρότυπό του υπήρξε το μικρό βρέφος της Βηθλεέμ, που δέχθηκε «εν φάτνη αλόγων ανακλιθήναι»• που χώρεσε στην ανθρώπινη φύση για να πραγματώσει το έργο της σωτηρίας…

-Ε΄-

Γράφει, λοιπόν, ο αοίδιμος Ιεράρχης: «…στ) τι δε να είπω δια τους προσφιλείς μου αδελφούς και πονεμένους Βορειοηπειρώτες, τους οποίους τόσο πολύ ηγάπησα και ηγωνίσθην με όλες μου τις δυνάμεις, δια τα δικαιώματά τους; Λυπούμαι μόνον πικρά, διότι το επίσημον κράτος δεν έδειξε το αρμόζον ενδιαφέρον, οπότε τα πράγματα θα ήσαν σήμερα πολύ καλύτερα εις την πολυπαθή Β. Ήπειρον».

Ο Μητροπολίτης Σεβαστιανός έχει εγγραφεί στην **εκκλησιαστική συνείδηση** ως εκείνος που ανάστησε το βορειοηπειρωτικό ζήτημα και εξ αυτού του λόγου δικαίως χαρακτηρίστηκε από τον τότε Μητροπολίτη Δημητριάδος και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χριστόδουλο, το μακρινό 1997, ως ο «σηματωρός και κήρυκας των δικαιωμάτων του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού». Καθ’ όλο το διάστημα της επισκοπικής του διακονίας αγωνίστηκε να αποδειχθεί συνεπής στην υπόσχεση που είχε δώσει ήδη από τις 29 Ιουνίου 1967 στον ενθρονιστήριο λόγο του. Έγραφε σχετικά: «Κατά την στιγμήν αυτήν, καθ’ ήν το πρώτον ανέρχομαι εις τον θρόνον τούτον, στρέφεται ο νους μου προς τους αλυτρώτους αδελφούς της Βορείου Ηπείρου, τους στενάζοντας υπό τον ζυγόν της πικράς δουλείας, δια να τους διαβεβαιώσωμεν, ότι όχι μόνον αι προσευχαί μας θα τους συνοδεύουν καθημερινώς, αλλά και πάν το δυνατόν θα πράξωμεν, όπως λυτρωθούν των δεσμών της δουλείας και επανέλθουν εις τους κόλπους της Μητρός Ελλάδος».

Δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί ότι ο αείμνηστος Ιεράρχης διαμόρφωσε για τρεις σχεδόν δεκαετίες την Ιστορία του βορειοηπειρωτικού ζητήματος. Αντλώντας νομιμοποίηση από το γεγονός ότι ένα τμήμα της μητροπολιτικής του επαρχίας και δη η περιφέρεια της Δρυϊνουπόλεως, το κυριότερο μέρος της οποίας αποτέλεσε την εντός του αλβανικού κράτους συσταθείσα από το Οικουμενικό Πατριαρχείο το έτος 1937 Επισκοπή Αργυροκάστρου, στέναζε καθόλο το διάστημα από το 1944 έως το 1990 κάτω από τον ζυγό της θρησκευτικής ανελευθερίας• και τούτο, διότι

η εγκαθίδρυση κατά την ανωτέρω περίοδο του κομμουνιστικού καθεστώτος του Ενβέρ Χότζα στη γειτονική χώρα προκάλεσε μία εκστρατεία καταστροφής και εξαλείψεως κάθε θρησκευτικής δομής, έλαβε δε τον χαρακτήρα απηνούς διωγμού ιδίως κατά της Ορθόδοξης εκκλησίας, στοχεύοντας στη θεσμική αποδυνάμωσή της.

Έτσι, ο Ιεράρχης Σεβαστιανός θεώρησε χρέος οφειλετικό και καθήκον ιερό να μην κλειστεί στο καβούκι της ένοχης σιωπής και της εφάμαρτης συγκάλυψης, αλλά να υψώσει φωνή διαμαρτυρίας και να μεταφέρει όπου γης το δράμα και το κλάμα των αδελφών της Β. Ηπείρου. Προς τον σκοπό αυτόν, έκανε εκατοντάδες ομιλίες απ' άκρου εις άκρον της Ελλάδας, φτάνοντας μέχρι και το Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής• έγραψε σχετικά βιβλία, εξέδωσε εγκυκλίους και απέστειλε υπομνήματα προς κάθε κατεύθυνση• κάθε Φεβρουάριο, επ' ευκαιρία της επετείου της Αυτονομίας της Β. Ηπείρου το 1914, διοργάνωνε «τριήμερον πένθους και προσευχής», τον δε Δεκαπενταύγουστο τελούσε αγρυπνία στο μοναστήρι της Μολυβδοσκέπαστης, την οποία αφιέρωνε στα εθνικά μας θέματα• διοργάνωσε ογκώδη συλλαλητήρια στο κέντρο της Αθήνας και σε άλλες επαρχιακές πόλεις, ενώ το 1982 ίδρυσε τη Συντονιστική Φοιτητική Ένωση Βορειοηπειρωτικού Αγώνα, η οποία υπήρξε συγκυρηναίος και συνοδοιπόρος τον αγώνα του.

Όπως ήταν φυσικό, ο δρόμος που διάλεξε να βαδίσει ο Μητροπολίτης Σεβαστιανός δεν ήταν πάντοτε στρωμένος με τα ροδοπέταλα της ολοπρόθυμης αποδοχής ούτε βεβαίως συνοδευόταν οπωσδήποτε από τα χειροκροτήματα του ενθουσιασμού και τις επευφημίες του ακροατηρίου. Δεν έλειψαν έτσι οι απειλές και οι εκφοβισμοί, καθώς και οι αντιδράσεις κυρίως από εκείνους που προσπάθησαν να προσδώσουν κομματική ταυτότητα στον αγώνα του• που επιχείρησαν να αμφισβητήσουν την αγνότητα των προθέσεών του και την ανιδιοτέλεια των κινήτρων του και επεδίωξαν να φορτώσουν με αδιέξοδα την πορεία του. Όμως, «η Δρυς ποτέ δε λύγισε σαν πέρναγαν τυφώνες [...] ποτέ δεν έσκυψε στους κεραυνούς της λάσπης και του φόβου, μόνο τα χέρια ύψωνε και μύριζε ουρανός...» .

-ΣΤ΄-

Ωστόσο, το κείμενο της διαθήκης μας αποκαλύπτει και έναν άλλο, λιγότερο ίσως γνωστό, Σεβαστιανό• εκείνον που είχε συντονίσει τη βιοτή του στη λογική του απολύτως απαραίτητου και του στοιχειωδώς αναγκαίου. Ουδόλως ξενίζει έτσι το γεγονός ότι ο αοίδιμος Ιεράρχης ομολογεί με τη διαθήκη του την εκούσια πτωχεία και ακτημοσύνη του: Γράφει: «... θ) Περιουσίαν ατομικήν κινητήν ή ακίνητην δεν έχω να αφήσω. Ούτε εκληρονόμησα, ούτε απέκτησα με την Ιερωσύνην μου. Ο,τι χρήματα ευρεθούν εις το γραφείον μου, γνωρίζουν οι στενοί μου συνεργάται ότι

ανήκουν εις φιλανθρωπικούς σκοπούς».

1. Για του λόγου το αληθές, σας προκαλώ να μεταφερθούμε νοερώς στην ακριτική Κόνιτσα, ένα παγερό απόγευμα της 17ης Δεκεμβρίου 1991. «Ο Μητροπολίτης Σεβαστιανός αφήνει το φτωχό γραφείο του, με τις παμπάλαιες καρέκλες και την ξυλόσομπα, πηγαίνοντας στον ραδιοσταθμό της Μητροπόλεως, «το Ράδιο Δρυινούπολις», που το έφτιαξε με κόπους και θυσίες [...]. Ενώ ο φλογερός Δεσπότης είναι στο στούντιο [...] έξω χιονίζει. Τελειώνει την εκπομπή και, αφού εξετάζει και μερικά άλλα φλέγοντα ζητήματα με τους συνεργάτες του, ανοίγει την πόρτα για να φύγει. Βλέποντας το χιόνι, σταματάει απότομα. Γυρίζει πίσω και κάθεται σε καρέκλα, όπου μένει σκεπτικός για αρκετή ώρα, χωρίς να μιλάει. Ένας συνεργάτης του νοιώθει την ανάγκη να τον ρωτήσει τι συμβαίνει και δεν φεύγει. Τότε ο ασκητικός Δεσπότης, του απαντάει: – «Ειδοποιήσατε, παρακαλώ, αν είναι εύκολο κάποιον να έλθει με αυτοκίνητο για να με πάρει, γιατί είναι αδύνατον να περπατήσω μέσα στο χιόνι». Την αιτία που δεν μπορεί να βαδίσει στον χιονισμένο δρόμο δύσκολα την φαντάζεται κάποιος. Οι σόλες των παπουτσιών του είναι γεμάτες τρύπες. Μάλιστα, από τα χέρια του περνούσαν εκατομμύρια για φιλανθρωπικούς σκοπούς, όμως τίποτε δεν κρατούσε για τον εαυτό του, και τον μισθό του τον διέθετε για τους άλλους».

Στη συνάφεια αυτή, θα επικαλεστώ τη βιωματική μαρτυρία του Μητροπολίτη Μεσογαίας Νικολάου, ο οποίος παραθέτει το εξής περιστατικό: «Εἶχα τὴν εὐλογία», γράφει ο Σεβασμιώτατος, «τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του [Μητροπολίτου Σεβαστιανού] νὰ διανυκτερεύσω στὸ κελλί του. Κελλὶ ἀσκητῆ, οὔτε κἂν συνήθους μοναχοῦ. Μιὰ κουρελοῦ στὸ πάτωμα. Ἕνα κρεβάτι σιδερένιο νοσοκομειακό, παλαιοῦ τύπου μὲ σοῦστες, στρῶμα βαμβακερό, πατημένο, σκεπασμένο μὲ μιὰ ὑφαντὴ παλιὰ κουβέρτα. Μιὰ ξυλόσομπα κυλινδρικὴ μαντεμένια. Λίγα ράφια μὲ τὰ ἀπαραίτητα βιβλία, Καινὴ Διαθήκη, Προσευχητάρι, Ὡρολόγιο κ.λπ. Κανὰ δυὸ εἰκόνες ἁπλές. Ἕνας μικρὸς σταυρός. Ἀπέναντι στὸν τοῖχο κρεμασμένα δύο ζωστικά παλιά, τὸ ἕνα ἐμφανῶς ξεθωριασμένο, καὶ ἕνα παντελόνι, τὸ ὁποῖο ὅταν ἀργότερα τὸ κληρονόμησα διαπίστωσα ὅτι ἦταν λειωμένο καὶ μπαλωμένο. Εἶχε ἤδη ἀρχίσει νὰ σχίζεται. Ἕνα δωμάτιο γεμᾶτο ἀλήθεια, χωρὶς κανένα βάρος ματαιότητος. Αὐτὸς ποὺ τοῦ ἐμπιστεύονταν ὁ κόσμος τὰ χρήματα καὶ τὶς οἰκονομίες του, αὐτὸς ποὺ διαχειριζόταν ἑκατομμύρια δραχμές, αὐτὸς ποὺ τάιζε καὶ ἔντυνε χιλιάδες πεινασμένους, δὲν εἶχε οὔτε σκέψη νὰ κρατήσει κάτι γιὰ τὶς ὑποτιθέμενες ἀνάγκες του».

2. Στο σημείο αυτό, επιτρέψτε μου την κατάθεση μιας προσωπική εμπειρίας, η οποία μαρτυρά την αρχοντική απλότητα και ταπεινότητα του Μητροπολίτη Σεβαστιανού• λίγοι γνωρίζουν ότι το μητροπολιτικό «μέγαρο» της Κόνιτσας, στο

οποίο ο πολιός Ιεράρχης αναπαυόταν από τους νυχθήμερους κόπους της πολυεύθυνης ποιμαντορίας του, ήταν παμπάλαιο. Πεισμόνως αρνείτο κάθε επισκευή, που όχι μόνο θα γεννούσε την εντύπωση ότι ο Δεσπότης διάγει βίο πολυτελή, αλλά ακόμα και εκείνην που θα του εξασφάλιζε τους στοιχειώδεις όρους ασφαλούς διαμονής. Η ξύλινη σκάλα που ένωνε το Ισόγειο με τον επάνω όροφο έτριζε σε κάθε μας βήμα. Θαρρείς και δεν άντεχε το βάρος της απρόσκλητης παρουσίας μας... Το καλοκαίρι 1992, μαθητής Λυκείου, τον επισκέφθηκα σε αυτό το μητροπολιτικό ερείπιο. Εκεί γνώρισα έναν «άλλον» Σεβαστιανό. Έκανε τα πάντα για να μου εκφράσει τα φιλόξενα αισθήματά του. Χωρίς επιτηδειότητα και ίχνος κοσμικής αβροφροσύνης, αλλά με γνήσια, αυθεντική συμπεριφορά, που αποτελούσε ψηλαφητή απόδειξη του ότι αναγνώριζε στο πρόσωπο του συνομιλητή του την ιερότητα του ανθρωπίνου προσώπου, στο οποίο αντίκρυζε την εικόνα του Θεού. Κάποια στιγμή, κι ενώ είχε μεσιάσει η συνομιλία μας, μου ζήτησε συγνώμη που δεν φρόντισε να μου προσφέρει κάτι. Σηκώθηκε αμέσως ο ίδιος από την καρέκλα, διάβηκε τον διάδρομο με ανάλαφρα βήματα και κατευθύνθηκε στο μικρό κουζινάκι. Λίγα λεπτά αργότερα, επέστρεψε στον χώρο του γραφείου του και ακούμπησε πάνω σε ένα μικρό τραπεζάκι ένα ποτήρι νερό κι ένα γλυκό του κουταλιού. – Αυτά είναι για σένα, μου είπε και, αφού γεύτηκα τη γλυκύτητα της χειρονομίας του, συνεχίσαμε την κουβέντα μας.

-Ζ΄-

Στην περιλάλητη διαθήκη του Σεβαστιανού διακρίνει κανείς ανεξίτηλα και τα αποτυπώματα της βαθειάς πνευματικότητάς του. Γράφει ο αοίδιμος Ιεράρχης, χαράσσοντας ήδη τις πρώτες γραμμές που συμπυκνώνουν τις τελευταίες του σκέψεις και επιθυμίες: «α) Εὐγνωμονῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καί καρδίας τόν Ἅγιον Θεόν, διότι, καίτοι ἀνάξιον ὄντα ἀπό πάσης ἀπόψεως, μέ ἐτίμησε ποικιλοτρόπως, ἀξιώσας με μάλιστα καί τοῦ ἀνωτάτου ἀξιώματος τῆς Ἀρχιερωσύνης. Ἄς εἶναι εὐλογημένον καί δοξασμένον τό Πανάγιον Ὄνομά Του εἰς τούς αἰώνας τῶν αἰώνων».

Θέλοντας, μάλιστα, να νικήσει τη βαρύτητα της ανθρωπίνης φύσεως, δεν παραλείπει να ζητήσει συγχώρεση από όλους και για όλα. Γράφει χαρακτηριστικά: «Ζητῶ, τώρα, συγγνώμην ἀπό ὅλους, ὅσους ἐλύπησα ἤ ἐπίκρανα καθ’ οἱονδήποτε τρόπον. Παρέχω δέ καί ἐγώ τήν ἐξ ὅλης ψυχῆς καί καρδίας μου συγχώρησιν εἰς ὅσους, ἄθελά τους, μέ ἐλύπησαν καί μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ ἐθνικοῦ θέματος τῆς Β. Ἠπείρου. Τώρα, ἀσφαλῶς, ὅπως ἐξελίχθησαν τά πράγματα, ὅλοι, ὑποθέτω, θά ἀντελήφθησαν τήν ἀγνότητα τῶν προθέσεών μου».

Αψευδή τεκμήρια της πνευματικότητας του Σεβαστιανού, τα οποία δικαιολογούν συνάμα τον χαρακτηρισμό που τού αποδόθηκε ως «Ιεράρχης του χρέους και της θυσίας», αποτελούν τα εξής δύο περιστατικά, που διασώζει ο εκ των συνεργατών του, π. Ηλίας Μάκος, στο έργο του «Φτερωτός άγγελος. Σεβαστιανός, Μητροπολίτης. Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης [1967-1994]. Στιγμιότυπα από τη ζωή του Επισκόπου της ανθρωπιάς και της συνείδησης», το οποίο κυκλοφόρησε το 2006.

Α΄ (περιστατικό): «Ο Σεβαστιανός δεν είναι καλά. Η αρρώστια του καλπάζει. Το πόδι του δεν το πατάει, το σέρνει. Το κορμί του δεν το ορίζει. Ένα πρωινό του Σεπτεμβρίου του 1994 -τρεις μήνες δηλαδή πριν την έξοδό του από τη ματαιότητα της επιγείου ζωής- η νεκροφόρα κάποιου παππού από το Δίστρατο, που κατευθύνεται στο χωριό από τα Ιωάννινα, σταματάει έξω από τη Μητρόπολη, για να πάρουν τα παιδιά του κεκοιμημένου την ευχή του Δεσπότη. Ο Σεβαστιανός σύρεται μέχρι το παράθυρο. Φοράει πετραχήλι και κοιτάζοντας προς το φέρετρο πάνω στη νεκροφόρα, διαβάζει τρισάγιο! Διαβάζει τρισάγιο από το παράθυρο! Είναι άξιο σημειώσεως το γεγονός πως μέχρι, που μπορούσε, πήγαινε και χοροστατούσε, χωρίς να τον καλέσουν τις περισσότερες φορές, στις κηδείες απλών ανθρώπων. Βέβαια, για αμοιβή ούτε λόγος να γίνεται. Δεν έβαζε στην τσέπη του ούτε «τσακιστή» δεκάρα».

Στην ίδια λογική κινείται και η επόμενη μαρτυρία από τις τελευταίες στιγμές της επίγειας διαδρομής του:

«Λίγες ώρες πριν καταλήξει στο πανεπιστημιακό νοσοκομείο Ιωαννίνων, όπου νοσηλευόταν και ενώ σχεδόν βρισκόταν σε κώμα, ο π. Ανδρέας Τρεμπέλας -ο νυν Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως και άμεσος διάδοχος του Σεβαστιανού- έσκυψε κοντά στο αυτί του και με κάπως δυνατή φωνή του λέει: “Σεβασμιώτατατε θέλετε να φέρουμε τη θεία κοινωνία;”. Τότε έγινε ένα θαύμα. Γύρισε προς τα εκεί, που ακουγόταν η φωνή, άνοιξε τα μάτια του και κοίταξε μ’ ένα ιλαρώτατο βλέμμα. Όλοι σχημάτισαν την εντύπωση ότι πραγματικά επιθυμούσε τη θεία κοινωνία. Ήρθε ιερέας από το Μετόχι της Ιεράς Μονής Σινά να τον μεταλάβει. Όταν πήγε ο ιερέας με τη θεία κοινωνία, σκύβει πάλι στο αυτί ο π. Ανδρέας και του λέει: “Σεβασμιώτατε, ήρθε η θεία κοινωνία”. Άνοιξε τα μάτια του και προσπάθησε να ενώσει τα δάχτυλά του, για να κάνει το σημείο του σταυρού. Βοηθήθηκε να κάνει το σημείο του σταυρού και με πλήρη συναίσθηση και με βαθύτατη ικανοποίηση και χαρά μετέλαβε την τελευταία θεία Μετάληψή του. Και ενώ στο αυτί του, τού ψιθύριζαν αυτό που του άρεσε, “Τοῦ Δείπνου Σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Ὑιέ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε”, τα μάτια του δάκρυσαν. Η καρδιά του δάκρυσε. Και δεν είναι τυχαίο, πως μόλις γνωστοποιήθηκε ότι κοιμήθηκε ο Σεβαστιανός, συγκεντρώθηκαν γιατροί, νοσοκόμες και καθαρίστριες. Και έκλαιγαν για τον άνθρωπο, που, όπως έλεγαν, στάθηκε αφορμή με το παράδειγμά του, με την ευσέβειά του, με το απαράμιλλο ήθος του “να μπουν στο δρόμο του Θεού”».

-Η΄-

Αυτός ήταν ο Σεβαστιανός• ο φλογερός υπερασπιστής των δικαίων του βορειοηπειρωτικού ελληνισμού και συνάμα ο εκουσίως πτωχός Δεσπότης• ο απλός, προσηνής και καταδεκτικός συνομιλητής. Είναι προφανές ότι στη ζωή του Σεβαστιανού μπορούσε κανείς να διακρίνει ευκολότερα τα αποτυπώματα της παρουσίας του Θεού παρά τα σημάδια της ανάγκης του ανθρώπου• το άρωμα της θείας χάριτος παρά την αίσθηση της ανθρωπίνης δυνάμεως. Απαλλαγμένος πλέον από τις ανάγκες της ανθρωπίνης φύσεως και τη συμβατικότητα που αυτές επιβάλλουν ο αείμνηστος Ιεράρχης Σεβαστιανός αναπαύεται σήμερα στα αγιασμένα χώματα της Μολυβδοσκέπαστης, μέσα σε ένα λιτό και απέριττο μνήμα –την τελευταία επί της γης κατοικία του. Θαρρείς και έχασε τη μάχη με το αδυσώπητο• λες και υποτάχθηκε στην άφευκτη μοίρα των θνητών. Όμως εκείνος, κέρδισε την αιωνιότητα. Εκπληρώθηκε έτσι η τελευταία επιθυμία του, που ήταν συγχρόνως παράκληση και ικεσία, με την οποία κατακλείνει τη διαθήκη του: «Και τώρα, Συ Κύριέ μου, τον οποίον, παρά την εν γένει αμαρτωλότητά μου, Σε

ηγάπησα, Γενού Ίλεως εις την αμαρτωλήν μου ψυχήν και αξίωσόν με μετά του ευγνώμονος ληστού της επουρανίου σου Βασιλείας». Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η φωνή του εισακούστηκε και βρήκε παρρησία ενώπιον του Θεού, αλλά και κατάλυμα διαμονής στα φωτοπάλατα του ουρανού. Για αυτό, «δεν πέθανε [...] ζει και βασιλεύει εκεί για πάντα, ο μέγας Ιεράρχης. Των πονεμένων ο Πατέρας, ο Σεβαστιανός».

Σας ευχαριστώ.